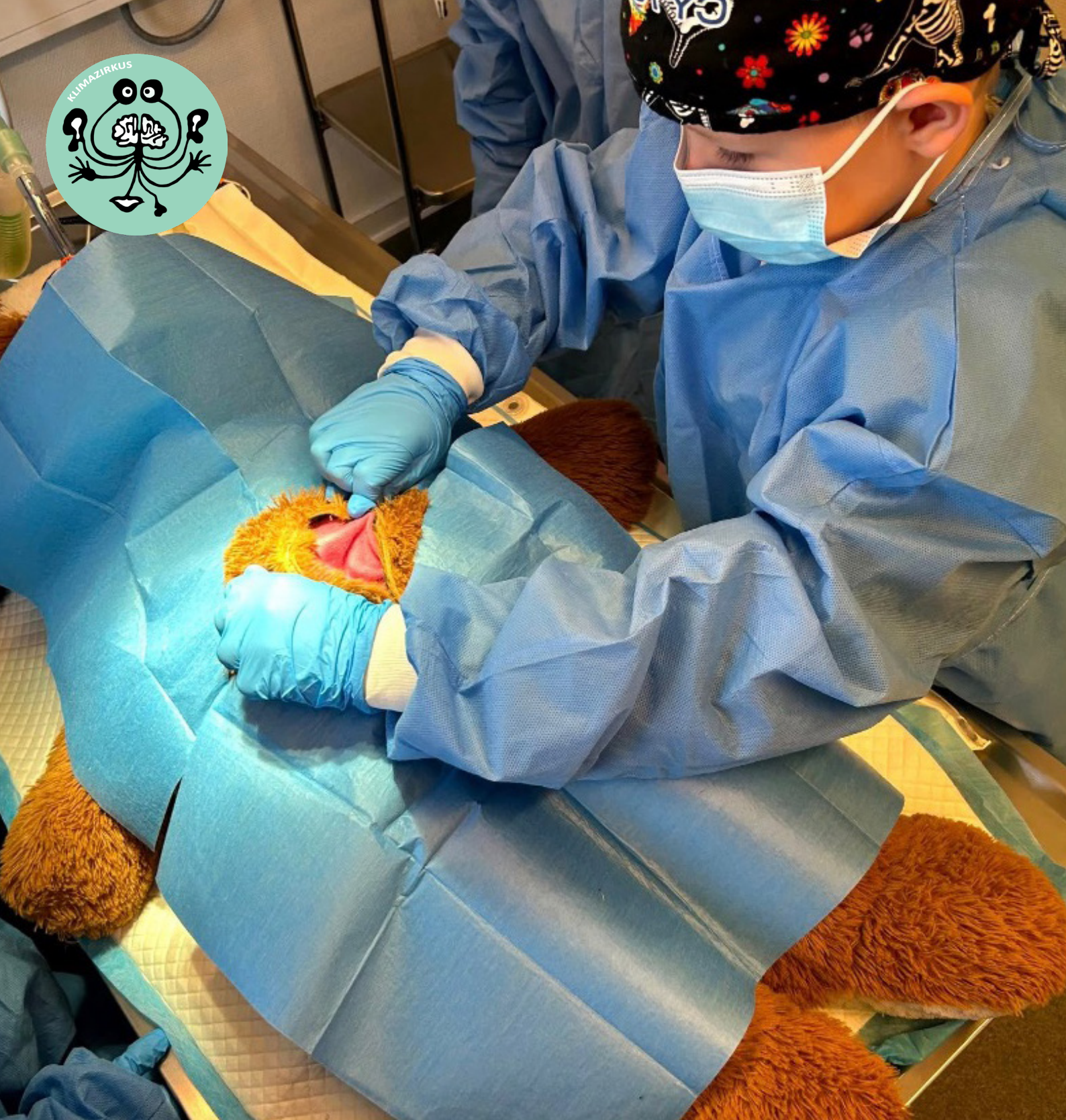
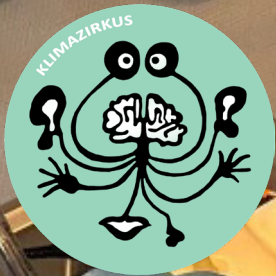

Når en skole tør være tro mod sig selv

Fra strategisk beslutning til organisatorisk forankring

Søren Peter Dalby Andersen , www.klimazirkus.dk

Krisa Clausen, daglig pædagogisk leder Egebjerg Skole, Odsherred Kommune

Når en skole tør være tro mod sig selv

Fra strategisk beslutning til organisatorisk forankring

Af Søren Peter Dalby Andersen, www.klimazirkus.dk

Der er skoler, som justerer på det bestående. Og så er der skoler, som tør stille det mere ubehagelige, men også mere nødvendige spørgsmål: Er det egentlig den skole, vi vil være?

Det spørgsmål har Egebjerg Skole i Odsherred Kommune taget alvorligt. Ikke som en smart brandingøvelse. Ikke som endnu et tidsbegrænset udviklingsprojekt. Men som et reelt opgør med en skolehverdag, hvor fragmentering, mange skift, faldende motivation og manglende sammenhæng gjorde det nødvendigt at vælge retning. I skolens eget materiale formuleres det præcist: Det handlede ikke om et pædagogisk eksperiment, men om et organisatorisk valg.

Det er netop dét, der gør Egebjerg Skoles proces interessant. Skolen har haft mod til at være tro mod sig selv. Mod til at sige, at hvis man vil en anden didaktisk vej og et andet læringssyn, så må det kunne ses i skolens struktur, i samarbejdet mellem de professionelle og i den måde, eleverne møder undervisningen på.

Praksisfaglighed via PBL som fælles retning

På Egebjerg Skole er praksisfaglighed via PBL ikke blevet lagt oven på den eksisterende skole som et ekstra lag. Det er blevet valgt som en fælles pædagogisk og didaktisk retning. Skolen beskriver selv denne bevægelse som en ny måde at tænke skole på. Målet er mere mening og sammenhæng, øget elevengagement, stærkere kobling mellem skole og omverden, større fordybelse gennem færre skift og flere deltagelsesmuligheder for flere elever. O der igennem en højere faglighed og bedre trivsel.

Det lyder enkelt, men det er det ikke. For det kræver noget ganske særligt af en skole at gå fra gode intentioner til reel forandring. Egebjerg Skoles proces er derfor heller ikke beskrevet som et quick fix, men som en flerårig bevægelse fra beslutning til afprøvning og til egentlig kulturforankring. Skolen har bevæget sig fra fordybelsedage til fuld implementering, fra fagopdelte logikker til virkelighedsnære problemstillinger og fra lærerens plan til elevens proces.

Hvem er Egebjerg Skole?

Egebjerg Skole er en landsbyskole med 92 elever, i rivende udvikling med elev tilgang. Der er et personale bestående af 10 lærere samt 1 pædagogisk ressourcemedarbejder. Skolen er en del af en landsbyordning med tilhørende børnehave, hvilket skaber en tryk og sammenhængende ramme for børns udvikling og læring fra de tidlige år og videre ind i skoleforløbet.

Skolen har en elevsammensætning, der afspejler dens lokale forankring, men i de seneste år har den oplevet særlig søgning fra til skolen – særligt af fra elever fra friskoler. Egebjerg Skole adskiller sig desuden ved at være den eneste skole i Odsherred, der arbejder som PBL-skole. Dette giver skolen en særlig pædagogisk profil, hvor projektbaseret og praksisnær læring udgør et centralt element i undervisningen.

Samlet set fremstår Egebjerg Skole som en mindre, lokalt forankret skole med en tydelig pædagogisk identitet, et højt forældre engagement og en tæt kobling mellem skole, børnehave og et stærkt lokalsamfund.

Fagfornyelse og den didaktiske treklang i praksis

Her bliver forbindelsen til fagfornyelsen og den didaktiske treklang tydelig. Hvis skolen skal danne elever, der ikke bare tilegner sig viden, men også udvikler engagement, kundskaber og myndighed, så kræver det læringsformer, der opleves meningsfulde, forpligtende og virkelighedsnære. Det er netop i det felt, Egebjerg Skole placerer sig. Ikke ved at tale mindre om faglighed, men ved at insistere på, at faglighed skal opleves i brug, i sammenhæng og i relation til verden udenfor.

Det er også derfor, at skolens arbejde ikke kan reduceres til metode. PBL ses som en kultur, som kun fungerer, hvis det er en fælles retning og ikke en metode, som den enkelte lærer vælger til og fra og heller ikke som et tidsbegrænset projekt. Det er en strategisk bevægelse med tydelig retning, organisatorisk støtte og vedholdende kulturarbejde. Alt for meget skoleudvikling dør i mødet med hverdagen, fordi den forbliver individuel, løsrevet eller afhængig af enkelte ildsjæle. Egebjerg Skole peger på noget andet: at en ny didaktisk kurs kun får betydning, hvis den også får en organisatorisk krop. Derfor har skolen arbejdet bevidst med struktur og organisering. Der er projektarbejde i faste moduler hver dag, fælles projektkalender, tværfaglighed, årgangsteams, fælles tværfaglig forberedelse, projektudviklingsmøder og læringskonferencer.

Den elevstyrede lærings samtale er et stærkt eksempel. Her flyttes eleven fra at være genstand for skolens vurdering til i høj grad at være deltager i egen læreproces. Eleven forbereder sig, vælger fokus, reflekterer og formidler. Det kræver stilladsering, systematik og tydelig forventningsafstemning, men det er også et tydeligt billede på et lærings-syn, hvor myndighed ikke er noget, elever får til sidst, men noget de gradvist øver sig i undervejs.

Praksisfaglighed i børnehøjde: Her ses elever undersøge en lokal biotop, hvor læring tager afsæt i nysgerrighed, sanser og aktiv deltagelse i verden omkring hende, og hvor naturen bliver et konkret udgangspunkt for undersøgelse, refleksion og forståelse.

“For os handler PBL ikke om et projekt, men om at vælge, hvilken skole vi vil være. Når organisering og læringssyn hænger sammen, skaber det bedre muligheder for trivsel, faglighed og deltagelse – og vi ser elever vokse inden for engagement, kundskaber og myndighed”

Krisa Clausen, daglig pædagogisk leder Egebjerg Skole

En krævende, men troværdig proces

Det er heller ikke uvæsentligt, at skolen tør stå ved, at processen er krævende. Materialet peger på udfordringer som mulighed for planlægning på tværs af faggrupper, tid til fælles forberedelse, ressourceknaphed og enkelte forældre, der savner det kendte. Det gør kun fortællingen mere troværdig. For reel skoleudvikling er sjældent friktionsfri. Tværtimod er modstanden ofte et tegn på, at noget faktisk er i bevægelse.

Netop derfor er de tegn, skolen ser på positiv udvikling, så interessante. Egebjerg Skole beskriver øget interesse for skolen, elevtilgang i en tid med dalende elevtal på landsplan og i kommunen, og flere samarbejdspartnere.

På medarbejdersiden peges der på stærkere professionelt samarbejde, tydeligere fælles identitet, klarere fælles retning, lav personaleomsætning og lavt sygefravær. På elevsiden fremhæves øget engagement og motivation, større refleksion over læring, mere fordybelse, bedre differentiering – også for skolens højt begavede elever, og bedre trivsel hos flere sårbare elever.

Det er værd at dvæle ved. For måske er det netop her, Egebjerg Skole siger noget vigtigt ind i den bredere skoledebat. At det ikke er nok at tale om trivsel, motivation, dannelse og faglighed som parallelle mål. De hænger sammen. Når elever oplever mening, lærer de mere. Når de får ansvar, vokser de. Og når en skole tør vælge retning, skaber den bevægelse. Det er ikke blot en formulering i skolens præsentation; det er en skolepolitisk pointe med betydelig vægt.

En samlet bevægelse

Egebjerg Skole viser med andre ord, at praksisfaglighed via PBL, fagfornyelse og den didaktiske treklang ikke behøver være tre adskilte dagsordener. De kan blive en samlet bevægelse, hvis en skole tør tage konsekvensen af sit eget læringssyn. Det kræver mod. Det kræver ledelse. Og det kræver vedholdenhed. Men først og fremmest kræver det, at man tør være tro mod det, man som skole faktisk tror på.

Eleverne arbejder her med et læringsforløb om råvarer i Odsherred. Besøget i Forsøgsmarken på Lammefjorden danner rammen for undervisning på tværs af fag. Når teori, undersøgelser og praksis møder virkeligheden, oplever eleverne, hvordan fagene hænger sammen og giver en dybere forståelse af verden.

“Når elever undersøger verden med hænder, sanser og nysgerrighed, bliver læring både meningsfuld og nærværende.”

Jan Barslund

Lærer og del af Fagfornyelsesudvalget for natur og teknologi.

Vil du blive klogere på PBL og praksisfaglighed?

Bliv PBL Pilot og få en introduktion til praksisfaglighed via PBL og dens anvendelse i din undervisning.

Uddannelsen kombinerer teori, praksis og refleksion fra bogen "Projektbaseret læring og innovation i en åben skole". Du udvikler og afprøver egne undervisningsforløb og lærer at træffe didaktiske valg for PBL-baseret undervisning.

Læs mere <https://klimazirkus.dk/pbl—pilot/>

